1

K. GRYBAUSKAS

G 285 F
K

FENOLOGINIŲ STEBĖJIMŲ DUOMENYS IŠ TABAKO KULTŪROS BANDYMŲ A. FREDOJ

V. D. Un-to Botanikos Sodo
vaistinių augalų skyriuje 1930—1931 metais

99458

Valst. Mokslinė
Medicinos Biblio
S: 42642

Tabako Augintojų Draugijos leidinys.
KAUNAS, 1933

Akc. B-vės „Varpas" spaustuvė. Kaunas, Gedimino 38.

S: 42642

LMF

Nors tabako ir vaistinių augalų pritaikymas žmogaus gyvenime, aplamai imant, pasižymi priešingomis savybėmis, bet jų auginime randama daug ko bendra. Tad tabakų bandymų pradžia Lietuvoje buvo pradėta 1925 metais kaip tik vaistinių augalų bandymo skyriuje, kuris yra Botanikos sodo žinioje.

Ir vaistinių augalų, ir tabako auginime daugiausia dėmesio kreipiama ne tik didesnei žaliavos masei gauti, bet taip pat ir jos tam tikrai cheminei sudėčiai išvystyti arba ją užfiksuoti nuimtame derliuje. Tad šis principas ir sudaro pagrindą bendrumui vaistinių augalų ir tabakų auginime.

Pradėjus daryti vaistinių augalų skyriuje tabakų bandymą neturėta reikalingų lėšų ir specialaus įrengimo, todėl darbas pradžioje buvo vedamas suprastintu būdu. Tada rūpėjo tik sugretinti įvairias tabakų atmainas, kurias mūsų ūkininkai augina iš seniau ir iš to padaryti praktišką išvadą, būtent — nustatyti, kurios jų geriau tinka mūsų krašte auginti. Tokiu būdu bandant nedidelį, daugiausia machorkinių atmainų kiekį, buvo pastebėta, kad iš jų geriausiai Lietuvoje sunoksta nestipraus tabako, *švicento geltonojo,* lapai, o masės atžvilgiu geriausiai pas mus tinka auginti stiprus tabakas — *bakūnas juodasis.* Tęsiant darbą toliau, iš įvairių botanikos sodų buvo gauta daugiau kaip 40 atmainų ne tik machorkinių, bet ir aukštai kultūrinių cigarinių ir papirosinių tabakų sėklų. Jas auginant pasirodė, kad kai kurie ir raudonžiedžiai, tai yra kvapieji, arba taip vadinami — geltonieji tabakai, sunoksta pas mus neblogai.

Tokiu būdu, bandymo darbui žymiai padidėjus, 1930 metais pradedant, prie jo vykdymo prisidėjo lėšomis per Tabako Augintojų Draugiją ir Žemės Ūkio Rūmai. Tas įgalino tabako bandymo darbą dalinai išskirti iš vaistinių augalų bandymo plano ir pradėti jį vykdyti nors taip pat nedideliu mastu, bet jau geriau prisilaikant mokslišKai reikalingų matavimų ir tikslesnės pastabų registracijos. Pirmų tokių bandymų tikslas buvo nustatyti, kurios tabakų atmainos, aplamai imant, geriausia tinka Lietuvoje auginti. Kadangi iki šiol daugumoje auginami geltonažiedžiai, tai yra — machorkinių rū-

šių paprasti tabakai negali patenkinti visų vartotojų reikalavimų, tai bandymo objektais buvo paimti ne tik geltonažiedžiai, bet ir kvapieji, tai yra — raudonažiedžiai tabakai. Iš kalno gerai žinojom, kad dėl klimato sąlygų mes neužauginsime liuksusinės tabako medžiagos, kokią gali užauginti, pavyzdžiui, Graikijos, Ispanijos ir kitų panašių kraštų padangėje, nors veislei imtume tą pačią sėklą ten ir pas mus. Mums tik svarbu buvo nustatyti, kurios ir šių geriausių tabakų atmainos galėtų duoti pas mus medžiagą, atitinkančią nors taip vadinamą *neitralių tabakų rūšį*, kuri didžiausiame kiekyje yra vartojama tabako fabrikuose, kaipo pagrindinė bazė rūkomų tabakų mišiniams daryti. Bet spręsti apie naujai pas mus auginamo tabako tinkamą ar netinkamą vystymąsi galima tiktai tada, kai tam yra mastas, sudarytas iš vietinių bandymo davinių. Tad pirmutinis tikslas bandymo laukeliuose A. Fredoje 1930 ir 1931 metais buvo — sudaryti tokiam mastui reikalingus tabako vystymosi davinius ir iš jų išvesti vidutinius skaičius. Tam reikalui, sekant tabako augimą bandymo laukeliuose, buvo matuojami ir registruojami kas savaitė šie jų vystymosi pagrindiniai požymiai:

1) Lapų ilgis centimetrais,
2) Lapų plotis centimetrais,
3) Lapų ilgio savaitinis prieūgis centimetrais,
4) Lapų pločio savaitinis prieūgis centimetrais,
5) Stiebo ūgis ir jo savaitinis prieūgis centimetrais,
6) Lapų skaičius,
7) Lapų ilgio ir pločio proporcinis santykis pagal formulę: $\frac{L}{l} = \frac{100}{x}$ kur „L“ yra lapo ilgis, „l“ — lapo plotis ir „X“ — lapo ieškomas lantykis.

8) Viso lapo plokštelės savaitinis prieūgis koeficiente pagal formulę:

$\frac{P}{Q-P} = \frac{100}{y}$ kur „P“ ir „Q“ yra eilinių lapo matavimu sandaugos „L“ iš „l“, o — „y“ yra ieškomas lapo plokštelės prieūgis koeficiente.

Bandymo tikslui buvo pasėta 30 tabako atmainų, bet vienai jų nesudygus, prisiėjo tenkintis (žemiau atskirose lentelėse išvardintomis) 29 įvairių tabakų atmainomis.

Kiekvienai tabako atmainai iš 12 kelmelių buvo paskirtas atskiras laukelis 10 kv. metrų didumo. Visi 29 laukeliai buvo suplanuoti

greta ir jie turėjo maždaug vienodos rūšies žemę: sunkoką, prie molio juodžemį. Laukelių žemė buvo tręsiama tiktai mineralinėmis trąšomis: 40% kali druskos 10 gramų, zuperio 30 gramų ir Čili salietros 15 gramų kiekvienam kvadratiniam dirvos metrui. Anksčiau toje žemėje buvo auginami vaistiniai augalai, būtent — Sinapis alba.

Žemės dirbimas.

Tabakų bandymo laukeliams planuoti sklypas buvo rudenį giliai išartas ir tokiame būvyje paliktas žiemai. Pavasarį dirva buvo išakėta spiruoklinėmis akėčiomis, paskui negiliai išarta ir prieš pat tabaką sodinant buvo gerai išakėta paprastomis akėčiomis. Pirmą kartą akėjant spiruoklinėmis akėčiomis buvo išberta kali druska, o paskutinį kartą akėjant paprastomis akėčiomis buvo išbertas zuperis.

Tabako sodinimas.

Pirmas anksčiau išsivysčiusio tabako auglių sodinimas buvo atliktas gegužės mėnesio 12—15 dienų tarpe ir paskutinis, silpniau augusių auglių sodinimas buvo užbaigtas gegužės mėnesio 15—20 dienų tarpe. Neprigijusių daigų buvo 2%. Jie atsodinti po 8 dienų. Tabakas buvo pasodintas gana retai tam, kad paskui jų lapus matuojant, galima būtų patogiau prieiti prie kiekvieno kelmelio.

Tabakas buvo išravėtas keturis kartus 7—10 dienų tarpais. Prieš kiekvieną ravėjimą žemė aplink daigus buvo barstoma ¼-daliu skiriamos salietros kiekiu.

Vidutiniai tabako matavimų daviniai buvo išvesti iš 6 matavimų. Pavyzdžiui, nustatant tam tikru laiku vidutinį lapų ilgį bei plotį, kas kartą buvo matuojami kiekvienos tabako rūšies sklypelyje *šešių kelmelių geriau išsivystę lapai.*

Matavimas buvo atliktas ne dekadėmis, bet kas septintą dieną tam, kad išvengtume darbo šventą dieną. Bet praktikoje paaiškėjo, kad toki matavimai vis dėlto yra geriau daryti metereologijos sekamomis dekadėmis.

Galų gale iš atskirų matavimo davinių kiekvienai rūšiai buvo išvesti bendri visoms tabako rūšims vidutiniai daviniai. Tas buvo daroma ne teoretiniais, bet grynai praktiškais sumetimais, nes turint tokius savaitinius tabako vystymosi davinius, naudinga būva sugretinti su jais kitų, pas mus dar nežinomų, tabakų, vystymosi davinius, gautus taip pat bandymų keliu ir iš to daryti atitinkamą išvadą.

Paskutinių pavasario ir pirmųjų rudens šalnų lentelė.

Trys vėlyviausios pavasario šalnos žemiau O°C				Trys ankščiausios rudens šalnos žemiau O°C				Tarpšalnių laikotarpių dienų skaičius		
Kada?			Kiek laipsnių?	Kada?			Kiek laipsnių?			
Metai	Mėnesiai			Mėnesiai						
	Balandis	Gegužės		Rugsėjis	Spalių	Lapkritis		Paprastas	Trumpiausias	Ilgiausias
1926	12 d.	—	—3,4°C	—	19 d.	—	—0,2°C	190 dienų		190 dienų
„	9 d.	—	—1,2°C	—	20 d.	—	—0,6°C			
„	8 d.	—	—3,2°C	—	21 d.	—	—0,6°C			
1927	—	15 d.	—0,4°C	—	13 d.	—	—1,0°C	151 diena		
„	18 d.	—	—0,2°C	—	16 d.	—	—2,8°C			
„	12 d.	—	—0,3°C	—	—	2 d.	—1,0°C			
1928	—	11 d.	—0,8°C	27 d.	—	—	—0,1°C	139 dienos	139 dienos	
„	—	—	—	—	3 d.	—	—0,4°C			
„	—	—	—	—	6 d.	—	—0,6°C			
1929	—	3 d.	—1,0°C	—	17 d.	—	—2,9°C	167 dienos		
„	27 d.	—	—0,7°C	—	—	15 d.	—0,1°C			
„	29 d.	—	—1,6°C	—	—	16 d.	—0,1°C			
1930	28 d.	—	—0,2°C	—	2 d.	—	—0,8°C	157 dienos		
„	20 d.	—	—0,6°C	—	—	2 d.	—0,1°C	160 dienų vidutiniškai		
„	4 d.	—	—0,8°C	—	—	8 d.	—0,4°C			

Sulyginamoji svarbesnių meteorologinių duomenų iš Kauno ir iš tabakų kultūros rajono Kubanės apygardos lentelė.

Krituliai				Oro temperatūra			Relatyvi oro drėgmė			Saulės spindėjimo valandų skaičius		
	Kaune	Kubanėj [1])			Kaune	Kubanėj		Kaune	Kubanėj		Kaune	Kubanėj
Mėnesiai	Vidutiniai iš 5-rių metų	Vidutiniai iš 20-ies metų	1925 metais.	Mėnesiai	Vidutinė iš 5-rių metų	Vidutinė iš 10-ies metų	Mėnesiai	Vidutinė iš 5-rių metų	Vidutinė iš 10-ies metų	Mėnesiai	Vidutinis iš 5-rių metų	Vidutinis iš 10-ies metų
V	87	44	65	IV	5,6	11,6	IV	73	70	IV	178	170
VI	59	69	47	V	12,6	16,4	V	71	73	V	230	224
VII	71	52	121	VI	14,9	20,6	VI	70	73	VI	263	247
VIII	86	42	96	VII	17,9	23,1	VII	71	70	VII	287	294
IX	56	43	26	VIII	16,2	21,9	VIII	77	70	VIII	228	275
X	65	43	76	IX	12,2	17,4	IX	81	72	IX	153	208

Stiebo aukštis centimetrais.

Eil. Nr.	Tabako pavadinimas.	27/V	3/VI	10/VI	17/VI	25/VI	2/VII	9/VII	16/VII	23/VII	30/VII	6/VIII
1.	Albanensis .	2	2	4	6	13	22	23	25	58	100	113
2.	Brasil . . .	2	2	3	3	4	10	22	49	100	126	132
3.	Portorico . .	3	3	4	4	10	28	56	100	122	124	124
4.	Maryland . .	3	3	3	4	9	13	94	108	121	136	138
5.	Saloniki . .	3	4	4	5	9	22	18	36	53	67	75
6.	Petiolaris . .	3	5	6	8	12	41	58	73	93	100	100
7.	Ohio . . .	4	5	5	7	23	43	120	140	142	147	150
8.	Friedrichstaler	3	3	3	5	8	14	18	20	52	82	117
9.	Atropurpurea	4	4	4	6	8	18	47	87	136	168	189
10.	Longifolia .	2	4	5	17	57	82	129	138	148	150	150
11.	Tiubek . .	3	3	3	4	8	24	46	74	100	141	144
12.	Drinovce . .	2	3	3	5	8	21	40	53	76	85	85
13.	Platana - Arkadia . . .	2	3	3	5	10	23	40	72	117	141	145
14.	Gigantea .	3	3	3	4	9	29	30	121	162	187	187
15.	Macrophylla .	2	2	2	4	9	23	36	56	110	114	123

[1]) Daviniai paimti iš Труды Центрального Института Опытного Табаководства. Выпуск 31. 1926 г. А. В. Отрыганьев и Д. В. Баланда.

Eil. Nr.	Tabako pavadinimas.	27/V	3/VI	10/VI	17/VI	25/VI	2/VII	9/VII	16/VII	23/VII	30/VII	6/VIII
16.	Salonique d'Orient . .	2	3	3	3	9	22	37	82	136	153	159
17.	Cuba . . .	2	2	2	3	8	14	26	49	110	143	146
18.	Wigandioides	3	3	3	5	9	23	45	92	140	145	168
19.	Surmalinsky .	3	4	4	5	8	33	58	91	126	139	151
20.	Muscateller .	3	3	3	4	10	28	56	93	108	123	128
21.	Gaudertheimer . . .	2	3	3	5	9	18	52	100	113	119	128
22.	Gundi . . .	2	3	3	4	11	24	58	95	137	154	155
23.	Tombak de Syrie . . .	3	3	3	5	10	24	47	68	89	100	113
24.	Macropetala .	2	2	3	5	9	9	26	37	89	127	162
25.	Švicentas geltonasis . .	4	5	5	10	18	41	50	76	79	100	100
26.	Sumatra . .	3	3	3	5	10	11	20	35	77	154	160
27.	Havanna . .	3	3	3	5	10	28	75	109	146	152	168
28.	Virginica . .	3	3	3	5	9	13	23	34	82	100	112
29.	Bakunas juodasis . . .	4	5	5	8	9	28	32	49	63	79	81
	Vidutinis stiebo aukštis . .	3	3	4	6	12	25	48	75	106	126	135
	Vidutinis stiebo prieūgis . .	—	0	1	2	6	13	23	27	31	20	9

Lapų ilgis centimetrais.

1.	Albanensis .	8	8	8	10	15	19	29	36	40	52	57
2.	Brasil . . .	7	7	7½	11	18	23	34	43	52	57	60
3.	Portorico . .	8	8	8½	11	23	26	37	39	48	48	49
4.	Maryland . .	6	6	7	9	14	24	35	45	74	75	77
5.	Saloniki . .	8	10	12½	20	25	27	34	36	39	45	49
6.	Petiolaris . .	7½	9	11	18	25	28	31	33	33	33	33
7.	Ohio . . .	7	7	11	12	26	36	43	46	46	47	47
8.	Friedrichstaler	7	7	8	8	11	20	28	33	47	56	60
9.	Atropurpurea	6	6½	8	13	24	26	38	44	48	48	48
10.	Longifolia .	7	8	9	10	24	32	45	52	61	67	72
11.	Tiubek. . .	7	9	9	16	17	19	26	30	34	35	37
12.	Drinovce . .	6	7½	9	15	23	29	33	37	48	50	52
13.	Platana - Arkadia . . .	7	8	8	15	24	27	30	40	41	42	47
14.	Gigantea . .	7	7	7½	15	26	37	42	51	61	65	67
15.	Macrophylla .	7	7	8	11	18	28	36	43	46	47	50
16.	Salonique											

Eil. Nr.	Tabako pavadinimas.	27/V	3/VI	10/VI	17/VI	25/VI	2/VII	9/VII	16/VII	23/VII	30/VII	6/VIII
	d'Orient . .	8	8	8	14	24	33	37	44	46	46	49
17.	Cuba . . .	8	8	8	12	20	26	34	39	44	49	50
18.	Wigandioides	8	8	8	12	24	32	39	46	56	59	64
19.	Surmalinsky .	8	9	9	11	23	26	33	38	38	38	38
20.	Muscateller .	6	7	8½	13	25	29	38	42	44	47	48
21.	Gaudertheimer	8½	8½	9	14	25	31	48	52	62	64	67
22.	Gundi . . .	7	8	9½	16	26	37	44	55	57	60	62
23.	Tombak de Syrie . . .	9	9	9	16	24	28	30	34	35	37	38
24.	Macropetala .	9	9	9	12	20	28	33	38	46	49	50
25.	Švicentas geltonasis . . .	8	9	10	19	25	28	33	34	35	36	36
26.	Sumatra . .	8	8	8	9	17	23	36	37	42	46	48
27.	Havanna . .	7	7½	7½	14	23	31	41	49	53	62	63
28.	Virginica . .	7	7	7	12	17	18	23	24	29	38	38
29.	Bakunas juodasis . . .	10	12	15	23	29	32	34	36	37	38	40
	Vidutiniškai	7	8	9	13,5	22	28	35	40,5	46	50	51,6

Lapų plotis centimetrais.

1.	Albanensis .	4	4	4	5	8	10	19	23	25	28	29
2.	Brasil . . .	3	3	3	6	10	14	20	25	29	36	37
3.	Portorico . .	4	4	4	7	14	17	24	26	31	31	33
4.	Maryland . .	4½	4½	4½	4½	8	15	26	28	43	45	48
5.	Saloniki . .	4½	5½	6½	12	17	18	24	30	30	31	32
6.	Petiolaris . .	3½	4	8	13	19	22	28	29	29	29	31
7.	Ohio . . .	4	4	6	8	16	22	27	30	31	32	33
8.	Friedrichstaler	3	3	4	4	6	12	17	29	30	31	32
9.	Atropurpurea	2½	3½	5½	8	16	17	24	30	34	35	35
10.	Longifolia .	4	4	4	7	17	21	35	39	40	41	42
11.	Tiubek . .	3	4	4	7	10	11	16	19	24	24	24
12.	Drinovce . .	3½	3½	5	10	14	17	21	24	31	32	33
13.	Platana Arkadia . . .	4	4	4	9	13	16	18	24	29	29	30
14.	Gigantea . .	4	4	5	10	20	31	33	41	42	45	47
15.	Macrophylla .	3	3	3½	7	12	17	22	24	25	26	27
16.	Salonique d'Orient . .	4	4	4	8	13	19	23	23	25	26	27
17.	Cuba . . .	4	4	4	8	11	12	20	24	26	31	32
18.	Wigandioides	4	4	4	8	18	24	31	34	40	43	48
19.	Surmalinsky .	3	3½	3½	8	14	18	22	26	27	28	28
20.	Muscateller .	3	3½	4½	8	15	18	22	24	27	28	32

Eil. Nr.	Tabako pavadinimas.	27/V	3/VI	10/VI	17/VI	25/VI	2/VII	9/VII	16/VII	23/VII	30/VII	6/VIII
21.	Gaudertheimer	3½	3½	5½	7½	15	17	35	37	37	38	40
22.	Gundi	3½	3½	4	9	15	25	30	36	36	37	37
23.	Tombak de-Syrie	3	4	4	9	14	15	20	21	21	23	25
24.	Macropetala	3½	3½	4	7	10	15	21	24	32	32	32
25.	Švicentas geltonasis	4	4	6½	14	19	21	28	29	33	33	35
26.	Sumatra	4	4	4	6½	10	15	19	23	27	27	27
27.	Havanna	3	3	3½	7	14	21	27	28	32	35	36
28.	Virginica	3½	3½	3½	7	9	9	11	12	17	21	21
29.	Bakunas juodasis	5	6	9	18	24	25	29	30	31	32	33

Lapų ilgio prieūgis centimetrais.

1.	Albanensis	—	0	0	2	5	4	10	7	4	12	5
2.	Brasil	—	0	½	3½	7	5	11	9	9	5	3
3.	Portorico	—	0	½	2½	12	3	11	2	9	0	1
4.	Maryland	—	0	1	2	5	10	11	10	29	1	2
5.	Saloniki	—	2	2½	7½	5	2	7	2	3	6	4
6.	Petiolaris	—	1½	2	7	7	3	3	2	0	0	0
7.	Ohio	—	0	4	1	14	10	7	3	0	1	0
8.	Friedrichstaler	—	0	1	0	3	9	8	5	14	9	4
9.	Atropurpurea	—	½	1½	5	11	2	12	6	4	0	0
10.	Longifolia	—	1	1	1	14	8	13	7	9	6	5
11.	Tiubek	—	2	0	7	1	2	7	4	4	1	2
12.	Drinovce	—	1½	1½	6	8	6	4	4	11	2	2
13.	Platana - Arkadia	—	1	0	7	9	3	3	10	1	1	5
14.	Gingantea	—	0	½	7½	11	11	5	9	10	4	2
15.	Macrophylla	—	0	1	3	7	10	8	7	3	1	3
16.	Salonique d'Orient	—	0	0	6	10	9	4	7	2	0	3
17.	Cuba	—	0	0	4	8	6	8	5	5	5	1
18.	Wigandioides	—	0	0	4	12	8	7	7	10	3	5
19.	Surmalinsky	—	1	0	2	12	3	7	5	0	0	0
20.	Muscateller	—	1	1½	4½	12	4	9	4	2	3	1
21.	Gaudertheimer	—	0	½	5	11	6	17	4	10	22	3
22.	Gundi	—	1	1½	6½	10	11	7	13	2	3	2
23.	Tombak de Syrie	—	0	0	7	8	4	2	4	1	2	1
24.	Macropetala	—	0	0	3	8	8	5	5	8	3	1

Eil. Nr.	Tabako pavadinimas.	27/V	3/VI	10/VI	17/VI	25/VI	2/VII	9/VII	16/VII	23/VII	30/VII	6/VIII
25.	Švicentas geltonasis	—	1	1	9	6	3	5	1	1	1	0
26.	Sumatra	—	0	0	1	8	6	13	1	5	4	2
27.	Havanna	—	1/2	0	6 1/2	9	8	10	8	4	9	1
28.	Virginica	—	0	0	5	5	1	5	1	5	9	0
29.	Bakunas juodasis	—	2	3	8	6	3	2	2	1	1	2
	Vidutiniškai	—	0,6	0,8	4,6	8,4	5,4	7,6	5,3	5,7	3,2	2

Lapų pločio prieūgis centimetrais.

1.	Albanensis	—	0	0	1	3	2	9	4	2	3	1
2.	Brasil	—	0	0	3	4	4	6	5	4	7	1
3.	Portorico	—	0	0	3	7	3	7	2	5	0	2
4.	Maryland	—	0	0	0	3 1/2	7	11	2	15	2	3
5.	Saloniki	—	1	1	5 1/2	5	1	6	6	0	1	1
6.	Petiolaris	—	1/2	4	5	6	3	6	1	0	0	2
7.	Ohio	—	0	2	2	8	6	5	3	1	1	1
8.	Friedrichstaler	—	0	1	0	2	6	5	12	1	1	1
9.	Atropurpurea	—	1	2	2 1/2	8	1	7	6	4	1	0
10.	Longifolia	—	0	0	3	10	4	14	4	1	1	1
11.	Tiubek	—	1	0	3	3	1	5	3	5	0	0
12.	Drinovce	—	0	1 1/2	5	4	3	4	3	7	1	1
13.	Platana Arkadia	—	0	0	5	4	3	2	6	5	0	1
14.	Gigantea	—	0	1	5	10	11	2	8	1	3	2
15.	Macrophylla	—	0	1/2	3 1/2	5	5	5	2	1	1	1
16.	Salonique d'Orient	—	0	0	4	5	6	4	0	2	1	1
17.	Cuba	—	0	0	4	3	1	8	4	2	5	1
18.	Wigandioides	—	0	0	4	10	6	7	3	4	3	5
19.	Surmalinsky	—	1/2	0	4 1/2	6	4	4	4	1	1	0
20.	Muscateller	—	1/2	1	3 1/2	7	3	4	2	3	1	4
21.	Gaudertheimer	—	0	2	2	7 1/2	2	18	2	0	1	2
22.	Gundi	—	0	1/2	5	6	10	5	6	0	1	0
23.	Tombak de Syrie	—	1	0	5	5	1	5	1	0	2	2
24.	Macropetala	—	0	1/2	3	3	5	6	3	8	0	0
25.	Švicentas geltonasis	—	0	2 1/2	7 1/2	5	2	7	1	4	0	2
26.	Sumatra	—	0	0	2 1/2	3 1/2	5	4	4	4	0	0
27.	Havanna	—	0	1/2	3 1/2	7	7	6	1	4	3	1

Eil. Nr.	Tabako pavadinimas	27/V	3/VI	10/VI	17/VI	25/VI	2/VII	9/VII	16/VII	23/VII	30/VII	6/VIII
28.	Virginica . .	—	0	0	$3^1/_2$	2	0	3	1	5	4	0
29.	Bakunas juodasis . . .	—	1	3	9	6	1	4	1	1	1	1
	Vidutiniškai	—	0,2	0,8	3	5,4	4	6	3,4	3,1	1,6	1,3

Lapų skaičius.

1.	Albanensis .	4	4	5	7	7	8	10	12	13	15	16
2.	Brasil . . .	4	4	5	6	9	9	11	13	18	19	19
3.	Portorico . .	4	4	5	6	9	10	11	15	15	16	16
4.	Maryland . .	4	4	5	5	6	9	15	15	16	16	17
5.	Saloniki . .	4	4	6	7	8	9	10	13	15	16	17
6.	Petiolaris . .	5	6	9	9	9	12	13	13	15	15	16
7.	Ohio . . .	4	4	5	5	9	10	11	13	14	15	16
8.	Friedrichstoler	3	3	3	4	7	8	9	10	14	14	16
9.	Atropurpurea	3	3	4	6	8	8	10	12	14	14	14
10.	Longifolia. .	4	4	4	7	9	11	13	15	16	17	17
11.	Tiubek. . .	4	4	5	7	9	9	11	13	16	19	19
12.	Drinovce . .	3	3	4	5	8	8	10	12	13	13	13
13.	Platana-Arkadia	4	4	5	6	10	10	12	14	16	16	18
14.	Gigantea . .	4	4	4	5	9	9	13	15	15	17	17
15.	Macrophylla .	4	4	4	5	9	9	9	12	14	15	15
16.	Salonique d'Orient . .	4	4	5	6	8	9	11	14	17	18	18
17.	Cuba . . .	5	5	5	7	8	8	10	11	15	17	19
18.	Wigandioides	4	4	5	5	8	9	12	14	16	16	17
19.	Surmalinsky .	4	4	4	5	8	8	10	13	13	14	15
20.	Muscoteller .	3	3	4	6	9	10	12	13	15	18	18
21.	Gaudertheimer. . . .	4	4	5	6	9	9	13	18	18	19	19
22.	Gundi . . .	4	5	5	6	9	11	14	17	17	18	18
23.	Tombak de Syrie . . .	4	5	6	7	10	10	13	13	14	15	15
24.	Macropetala .	3	3	4	6	8	9	11	12	15	17	17
25.	Švicentas geltonasis. . .	4	5	7	8	8	8	9	12	13	14	14
26.	Sumatra . .	3	3	4	6	7	11	14	17	19	24	24
27.	Havanna . .	4	4	5	6	8	10	10	15	15	16	17
28.	Virginica . .	4	4	4	6	7	9	11	13	14	15	15
29.	Bakunas juodasis . . .	4	4	6	8	9	10	12	12	12	14	15
	Vidutiniškai	4	4	5	6	8	9	11	13	15	16	17

Lapų ilgio ir pločio proporcinis santykis.

Eil. Nr.	Tabako pavadinimas	27/V	3/VI	10/VI	17/VI	25/VI	2/VII	9/VII	16/VII	23/VII	30/VII	6/VII
1.	Albanensis	50	50	50	50	53	53	66	64	63	54	51
2.	Brasil	43	43	40	55	56	61	59	58	56	63	62
3.	Portorico	50	50	47	64	61	68	65	67	65	65	67
4.	Maryland	75	75	64	50	57	63	74	62	58	60	62
5.	Saloniki	56	55	52	60	68	67	71	89	77	69	68
6.	Petiolaris	47	45	73	72	76	79	93	88	88	88	94
7.	Ohio	57	57	55	67	62	61	63	65	67	68	68
8.	Friedrichstaler	43	43	50	50	55	60	61	88	64	55	53
9.	Atropurpurea	42	54	69	62	67	65	63	68	71	73	73
10.	Longifolia	57	50	44	70	71	68	78	75	66	61	53
11.	Tiubek	43	44	44	44	59	58	62	63	71	69	65
12.	Drinovce	58	47	56	67	61	59	64	65	65	64	63
13.	Platana-Arkadia	57	50	50	60	54	59	60	60	71	69	64
14.	Gigantea	57	57	67	67	77	84	79	80	69	69	70
15.	Macrophylla	43	43	46	64	67	61	61	56	54	55	54
16.	Salonique d'Orient	50	50	50	57	55	58	62	52	54	57	55
17.	Cuba	50	50	50	67	55	46	59	62	59	63	64
18.	Wigandioides	50	50	50	67	75	75	79	74	71	73	75
19.	Surmalinsky	38	39	80	73	61	69	67	68	71	74	74
20.	Muscateller	50	50	53	62	60	62	58	57	61	60	67
21.	Gaudertheimer	41	41	61	54	60	55	73	71	60	59	60
22.	Gundi	50	46	42	56	58	68	68	65	63	62	60
23.	Tombak de Syrie	33	44	44	56	58	54	67	62	60	62	66
24.	Macropetala	39	39	44	67	50	54	64	63	70	65	64
25.	Švicentas geltonasis	50	44	65	74	76	76	85	85	94	92	97
26.	Sumatra	50	50	50	72	59	65	53	62	64	59	56
27.	Havanna	43	40	47	50	61	68	66	57	60	56	57
28.	Virginica	50	50	50	58	53	50	48	50	59	55	51
29.	Bakunas juodasis	50	50	60	78	83	78	85	83	84	84	83
	Vidutiniškai	49	48	53	62	63	64	68	68	67	66	65

Visos lapų plokštelės prieūgis koeficiente.

1. Albanensis	—	0	0	56	140	58	190	50	21	45	7
2. Brasil	—	0	7	193	190	79	111	57	40	36	8

Eil. Nr.	Tabakų pavadinimas	27/V	3/VI	10/VI	17/VI	25/VI	2/VII	9/VII	16/VII	23/VII	30/VII	6/VIII
3.	Portorico . —	0	6	126	318	37	11	14	47	0	9	
4.	Maryland . —	0	17	29	178	132	250	39	153	6	10	
5.	Saloniki . . —	53	48	195	77	14	68	32	9	19	8	
6.	Petiolaris . —	37	145	167	103	30	41	10	0	0	7	
7.	Ohio . . . —	0	136	45	333	90	47	19	3	5	0	
8.	Friedrichstaler . . . . —	0	52	0	106	264	160	127	28	23	11	
9.	Atropurpurea —	52	93	136	269	15	106	45	16	4	0	
10.	Longifolia . —	14	13	94	483	65	133	29	29	13	10	
11.	Tiubek . . —	71	0	211	52	23	99	37	43	2	6	
12.	Drinovce . —	25	71	233	115	17	41	27	68	8	7	
13.	Platana-Arkadia . . . —	14	0	322	131	38	25	78	24	2	16	
14.	Gigantea. . —	0	34	300	247	121	21	51	15	14	8	
15.	Macrophylla —	0	33	175	181	119	66	4	11	6	10	
16.	Salonique d'Orient . . —	0	0	250	179	69	36	19	12	4	11	
17.	Cuba . . . —	0	0	200	129	42	18	74	22	33	5	
18.	Wigandioides —	0	0	200	350	53	57	29	43	13	21	
19.	Surmalinsky —	31	0	179	235	45	55	36	4	31	0	
20.	Moscateller. —	33	56	172	261	39	60	21	18	11	17	
21.	Gaudertheimer . . . —	0	64	112	257	41	219	15	19	6	10	
22.	Gundi . . —	14	36	279	171	137	43	50	4	8	3	
23.	Tombak de Syrie . . . —	33	0	300	133	25	43	19	3	16	12	
24.	Macropetala —	0	14	133	138	110	65	32	61	6	2	
25.	Švicentas geltonasis . . —	13	81	338	92	24	57	7	17	20	6	
26.	Sumatra. . —	0	0	82	191	103	98	24	33	10	5	
27.	Havanna. . —	7	17	214	229	102	70	28	20	28	5	
28.	Virginica. . —	0	0	243	182	6	56	14	71	62	0	
29.	Bakunas juodasis . . . —	24	87	207	68	10	25	9	6	6	9	
	Vidutiniškai	15	35	179	194	65	79	34	28	15	8	

Pastabų lentelė.

Eilės Nr.	Nr.	TABAKŲ PAVADINIMAS	Žiedų spalva	Nuo pasodinimo iki derliaus nuėmimo dienų	Žiedų gicavimo laikas	Sausų ir nerūšiuotų lapų derlius	
						Iš bandomo lauke lio, 12 kel. mų apsod.	Atitinkąs 1 arui, apsodint. 320 kelmų, t.y. 50+60 cm. tankumu
						gramų	klgrm.
1		Albanensis . . .	Ružava	94	VII-30; VIII-7	810	21,6
2		Brasil	„	88	VII-31	640	17,0
3		Portorico. . . .	„	83	VII-31	660	17,6
4		Maryland. . . .	„	79	VII-19; VII-31	645	17,2
5		Saloniki	Geltona	90	VII-19; VI-9; VII-30; VIII-7	—	—
6		Petiolaris. . . .	„	90	VII-9; VII-30	—	—
7		Ohio	Ružava	76	VII-19; VII-31	826	22,0
8		Friedrichstaler. .	„	79	VIII-7	930	24,8
9		Atropurpurea . .	Raudona	76	VII-19; VII-30	940	25,0
10		Longifolia . . .	„	96	VII-19; VII-30	860	22,9
11		Tiubek	Ružava	76	VII-31	630	16,8
12		Drinovce. . . .	„	74	VII-19; VII-30	740	19,7
13		Platana-Arkadia .	„	94	VII-30; VIII-7	350	9,3
14		Gigantea	Raudona	88	VII-19; VII-31	820	21,8
15		Macrophylla. . .	Ružava	89	VII-19; VII-30	590	15,7
16		Salonique d'Orient	„	83	VII-9; VII-31	—	—
17		Cuba	„	79	VII-31	595	15,8
18		Wigandioides . .	„	80	VII-19; VII-30	1025	27,3
19		Surmalinsky. . .	„	76	VII-9; VII-30	—	—
20		Muscateller . . .	„	97	VII-9; VII-31	410	10,9
21		Gaudertheimer. .	„	84	VII-19; VII-31	—	—
22		Gundi	„	76	VII-19; VII-31	590	15,7
23		Tombak de Syrie.	Geltona	96	VII-9; VII-19; VII-30	120	3,2
24		Macropetala. . .	Raudona	77	VII-30	—	—
25		Švicentas getonas.	Geltona	87	VII-9; VII-19; VII-30	420	11,2
26		Sumatra	Ružava	76	VII-30	610	16,26
27		Havanna	„	77	VII-19	520	13,0
28		Virginica	„	79	VII-30	560	14,93
29		Bakunas juodasis.	Geltona	88	VII-8; VII-19; VII-30	820	21,8

Santrauka.

Žinoma, gauti bandymų rezultatai ir jų daviniai skaitmenimis negali būti galutinai tikslūs, nes bandymo darbas buvo atliktas mažoku mastu, bet jie turi tam tikros reikšmės, sprendžiant apie atskirų tabakų vystymosi charakteristiką. Šitokios charakteristikos savaitiniai etapai rodo mums tabako vystymosi tempą ir lapų prinokimo artėjimą. Praktiškai imant, charakteristikos etapai yra svarbūs tabako augintojui tuo, kad jis, sekdamas tabako vystymosi eigą ir oro būvį, savo laiku imasi priemonių neigiamiems

Lietuvos medicinos biblioteka
000080811

2,-
G 285
K

apsireiškimams plantacijoje pašalinti bei jiems sumažinti. Tabako vegetacijos laikotarpį atvirame ore galima suskirstyti į tris svarbiausius etapus, kurie mūsų klimato sąlygose iš augintojo reikalauja daug priežiūros. Pirmas etapas bus nuo daigų pasodinimo iki tabako intensyvaus augimo pradžios; antras etapas apima patį intensyviausią tabako augimo laikotarpį ir trečias — lapų nokimo laikotarpis. Pirmas etapas pas mus yra bent kiek ilgokas, užtat antras etapas augalų augime yra nepaprastai intensyvus; trečias etapas pasižymi, nors ilgoku, bent kiek lėtu tempu lapų nokime, bet jis visai nepavėluotas. *Visi tie atskirų pavadinimų tabakai, kurių vystymosi etapai nesivėluoja, palyginant su vidutiniais bandymų daviniais, yra skaitomi tinkamiausiais tabakais pas mus auginti.*

Tokiu būdu iš visų 29 bandymo reikalams panaudotų tabakų, sekant jų vystymosi daviniais, tinkamiausiais pas mus auginti reikėtų skaityti šie tabakai: 1) Gundi, 2) Macropetala, 3) Surmalinsky, 4) Atropurpurea, 5) Ohio, 6) Virginica, 7) Tiubek, 8) Drinovce, 9) Sumatra ir 10) Havanna.

Kiti iš kvapiųjų tabakai iš vystymosi eigos pasižymi kai kuriais davinių neaiškumais. Pavyzdžiui, Platana-Arkadia, Muscoteller, Longifolia rodo patvarumą ir gerą atsparumą žemesnei naktų temperatūrai pirmame vystymosi etape, bet antrojo etapo laikotarpyje daviniai yra daugiau už kitus svyruojanti, o trečiame etape jie aiškiai rodo tendenciją į vėlyvą lapų sunokimą.

Iš paprastesnių tabakų, pavyzdžiui, Bakūnas juodasis ir ypač Švicentas geltonasis, savo vystymosi daviniais rodo visuose trijuose etapuose gerą patvarumą.

99458
Valst. Mokslo Medicinos Biblioteka
S: 42642